

Sygn. akt III AUa 109/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Bober (spr.)
Sędziowie:	SSA Aleksandra Urban SSA Grażyna Czyżak
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2013 r. w Gdańsku

sprawy R. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 listopada 2012 r., sygn. akt V U 918/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca R. R. wniósł odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 3 sierpnia 2012 r., stwierdzającej, że stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą go jako płatnika składek z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2012r. do 31 marca 2013r., podwyższa się o 50 %.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 23 listopada 2012r. wydanym w sprawie V U 918/12 zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w ten sposób, że stwierdził, iż stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązująca płatnika składek R. R. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2012r. do 31 marca 2013r. nie podlega podwyższeniu o 50%.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach.

Odwołujący R. R. prowadzi działalność gospodarczą i z uwagi na brak obowiązku przekazywania informacji ZUS IWA za trzy kolejne lata był zobowiązany do samodzielnego ustalenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe na rok składkowy od 1 kwietnia 2012 roku do 31 marca 2013 roku na podstawie przeważającej grupy działalności według kodu PKD ujętego w rejestrze REGON podanego w informacji ZUS IWA za poprzedni rok tj. 2011. Ubezpieczony prowadzi działalność wg REGON PKD numer (...) dla przeważającej działalności ma „Działalność pozostałych agencji transportowych”.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada w sprawie zróżnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych i ich skutków (Dz.U Nr 200, poz.1692 ze zm.) określa dla tego typu działalności stopę składki na poziomie 1,73%.

Ubezpieczony ustalił stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe z tytułu wypadków przy pracy na poziomie 1,73%.

W deklaracji ZUS DRA za miesiąc kwiecień 2012 roku błędnie ustalił stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe z tytułu wypadków przy pracy na poziomie 1,47%. Za pozostałe miesiące ubezpieczony już prawidłowo ustalił i wskazał stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w oparciu o dane złożone przez płatnika składek ustalił, iż prawidłowa stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe winna wynosić 1,73 %. Z powodu zaniżenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe za miesiąc kwiecień 2012 roku organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 3 sierpnia 2012 roku podwyższył stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe o 50 % w roku składkowym od 01.04.2012r. do 31.03.2013r.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sądu Okręgowego zważył, że odwołanie R. R. zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji wskazał, że do oceny zasadności zarzutów podniesionych w odwołaniu zastosowanie znajdzie ustawa z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 167, poz. 1322), zwana dalej ustawą wypadkową. Spór dotyczył kwestii, czy płatnik składek nie przekazał danych lub przekazał nieprawdziwe dane, które spowodowały zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe.

Ubezpieczony podnosił, że dyspozycja przepisu nie powinna się odnosić do niego, ponieważ jego błąd dotyczył jedynie mylnej wysokości stawki.

Płatnicy składek wymienieni w art. 28 ust. 2 w/w ustawy, do których należy R. R., opłacają składkę według ustalonej (w myśl art. 28 ust. 1 i art. 32 ustawy) przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i podawanej do wiadomości płatnika zindywidualizowanej stopy procentowej. Do nich też ma zastosowanie regulacja art. 34 ust. 1 ustawy.

Zgodnie z zawartą w tym przepisie normą prawną, nieprzekazanie przez tychże płatników danych lub przekazanie nieprawdziwych danych, o jakich mowa w art. 31 i spowodowanie wskutek tego zaniżenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe implikuje obligatoryjne ustalenie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych stopy procentowej składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej określonej na podstawie prawidłowych danych, a nadto obowiązek zapłaty zaległych składek wraz z odsetkami.

W myśl ust. 3 powołanego art. 34 Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do płatników składek, o których mowa w art. 28 ust. 1 i art. 33 ust. 1 i 2, którzy nieprawidłowo ustalili liczbę ubezpieczonych lub grupę działalności, przy czym, jeżeli płatnik składek stwierdzi nieprawidłowość, obowiązany jest on ponownie ustalić stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe we własnym zakresie.

Sankcja w postaci podwyższonej stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe z art. 34 ust. 3 odnosi się do płatników, którzy samodzielnie ustalają wysokość stopy procentowej składki kierując się ilością osób zgłoszonych przez płatnika składek do ubezpieczenia wypadkowego i grupą działalności według PKD.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie błędna stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe za kwiecień 2012r. nie wynikała z błędnych danych przekazanych przez płatnika składek co do elementów od których zależy wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe. Nie wynika to z akt sprawy, nie zarzuca tego organ rentowy. Odwołujący prawidłowo ustalił liczbę ubezpieczonych i prawidłowo wskazał rodzaj przeważającej działalności gospodarczej wg PKD. Nieprawidłowo/ błędnie wskazał stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe zaniżając ją do 1,47%. Podkreślić w tym miejscu należy, że dokonując wykładni art. 34 ust 1 ustawy wypadkowej należy mieć na uwadze literalną treść niniejszego przepisu, który jak każdy zawierający sankcję winien być interpretowany ściśle. W ocenie Sądu Okręgowego jedynie nie przekazanie danych lub przekazanie nieprawdziwych dane, o których mowa w art. 31 powodujące zniżenie stopy procentowej składki powoduje odpowiedzialność wymienioną w tym przepisie. W niniejszej sprawie płatnik składek nie zaniechał przekazania składek, ani nie przekazał nieprawdziwych danych. Niezwłocznie po zorientowaniu się co do błędu przy obliczeniu należnej składki dokonał korekty dokumentów

W tym miejscu warto też wskazać na wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 listopada 2008r. III AUa 1163/08 LEX nr 552000. Teza wyroku brzmi „Odprowadzenie składki w zaniżonej wysokości nie prowadzi automatycznie do możliwości nałożenia na płatnika przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych sankcji określonej w art. 34 ust. 1 ustawy z 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.” W stanie faktycznym sprawy, w której zapadł przytoczony wyrok SA w Katowicach, płatnik zastosował błędną stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe przekazując do ZUS prawdziwe dane co do ilości osób ubezpieczonych i inne prawdziwe dane wymagane przez art. 31 ustawy wypadkowej.

Z przyczyn opisanych powyżej, uznając odwołanie za uzasadnione, Sąd Okręgowy w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w ten sposób, że stwierdził, iż stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązujące płatnika składek R. R. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2012 roku do 31 marca 2013 roku nie podlega podwyższeniu o 50%, o czym orzekł w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany organ rentowy zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 34 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, poprzez przyjęcie, że ubezpieczony prawidłowo wskazał rodzaj przeważającej działalności gospodarczej wg PKD, a błędna stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe za kwiecień 2012 r. nie wynikała z błędnych danych przekazanych przez płatnika składek co do elementów od których zależy wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe.

W oparciu o powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Słupsku Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny, zważył co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne. Sąd Apelacyjny w pełni podziela także ocenę prawną, jakiej dokonał sąd pierwszej instancji, uznaje ją za wyczerpującą, a tym samym nie ma potrzeby powtarzać w całości trafnego wyводу prawnego.

Argumentacja przedstawiona w apelacji stanowi powtórzenie tej z odpowiedzi na odwołanie, do której odniósł się już Sąd Okręgowy i które to rozważania - jak wskazano wyżej - Sąd odwoławczy podziela w całości.

W myśl ust.6 art.31 ustawy wypadkowej dane, o których mowa, obejmują dane identyfikacyjne płatnika składek, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, rodzaj działalności według PKD, liczbę ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego oraz adres płatnika składek. Dane dotyczące działalności prowadzonej przez wnioskodawcę, liczby ubezpieczonych oraz dane identyfikacyjne płatnika wraz z jego adresem były podane organowi rentowemu. Składając odpowiednią deklarację wnioskodawca nie podał żadnych nieprawdziwych informacji, które skutkowałyby zaniżeniem stopy procentowej. Samo określenie wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe nie wchodzi w zakres przepisu art.31 ust.6, a więc brak było podstaw do zastosowania wobec wnioskodawcy swoistej kary polegającej na podwyższeniu o 50% stopy procentowej składki. Informacja przekazana przez wnioskodawcę zawierała dane nieprawidłowe, a nie dane nieprawdziwe, podlegające korekcie przez płatnika albo przez organ rentowy w trybie art. 31 ust. 10-12 ustawy wypadkowej.

Zgodzić się trzeba z pozwanym, że w judykaturze sądów powszechnych a także w judykaturze Sądu Apelacyjnego w Gdańsku sygnalizowana była odmienna ocena prawna w analogicznej sytuacji faktycznej - tak: przywołane w apelacji postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 września 2010 r. w sprawie III AUa 1/10 POSAG 2010/3/113-122. Odwołując się jednak do powyższego orzeczenia wskazać należy tak na specyfikę problemu prawnego, w ramach którego Sąd Apelacyjny procedował jak też na stan faktyczny jaki legł u podstaw postawienia tej tezy. Zwrócić przeto należy uwagę, że kwestia zwiększonej składki pomimo, że jej dotyczy teza orzeczenia, w rozważaniach Sądu Apelacyjnego zajęła miejsce marginalne. Zasadniczą bowiem kwestią było rozstrzygnięcie problemu konieczności umorzenia postępowania w oparciu o art. 182¹ § 1 k.p.c. Przywoływane orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku zostało oparte na innym stanie faktycznym i jako takie - co wskazywano powyżej - nie może stanowić punktu odniesienia do przedmiotowej sprawy. Odwoływanie się do wskazanego poglądu Sądu Apelacyjnego w Gdańsku może być dokonywane, jednakże wyłącznie przy uwzględnieniu marginalnego charakteru rozważań czynionych w uzasadnieniu wskazanego postanowienia a nadto z odniesieniem tych rozważań wyłącznie do specyfiki stanu faktycznego, na kanwie którego rozważania były prowadzone. W żadnym zaś razie nie można z tych rozważań wyprowadzać uogólnionego poglądu, wedle którego każdorazowe wskazanie przez płatnika w deklaracji (a następnie opłaceniu) zaniżonej w stosunku do obowiązujących przepisów stawki procentowej na ubezpieczenie wypadkowe rodzi prawo do wymierzenia składki w wysokości 150%. Za przyjęciem tego poglądu faktycznie pozornie mogłaby przemawiać konstrukcja przedostatniego zdania uzasadnienia wskazanego orzeczenia. Godzi się jednak zauważyć, że w ramach ustaleń konkretnego stanu faktycznego Sąd Apelacyjny w Gdańsku powiązał zaniżenie składki na ubezpieczenie społeczne z nieprawidłowym podaniem grupy działalności, co nie miało miejsca w sprawie przedmiotowej.

W dalszej judykaturze zarówno Sąd Apelacyjny w Gdańsku (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w sprawie sygn. akt IIIAUa 792/11) jak i inne sądy powszechne (tak przywołany wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach tudzież wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 listopada 2008 r. III AUa 753/2008) odwoływały się wprost do stanowiska ugruntowanego również w literaturze a sprowadzającego się do oceny, że ustalenie przez płatnika nieprawidłowej - zaniżonej składki na ubezpieczenie społeczne nie prowadzi automatycznie do możliwości nałożenia na płatnika przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych sankcji określonej w art. 34 ust. 1 ustawy "wypadkowej". Za takim poglądem przemawiają także intencje samego ustawodawcy prezentowane w toku procesu legislacyjnego a także poglądy doktryny prawa. Przywołać tu wypada pogląd wyrażony przez autorów komentarza do przepisów ustawy - D.E. Lach, S. Samol, K. Ślebzak, Ustawa o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Komentarz, Oficyna, 2010.: Należy uznać, iż jedynie zawinione zachowanie płatnika kwalifikuje się do subsumcji niniejszego przepisu. Świadczy o tym nie tylko sam przepis stwierdzający o konieczności opłaty odsetek jedynie za zwłokę, ale także przepis karnoprawny art. 219 k.k., który to statuuje umyślny czyn zabroniony polegający na niedopełnieniu obowiązków związanych z ubezpieczeniami społecznymi. Jeśli zatem płatnik składek przekazał obiektywnie nieprawdziwe dane, będąc przekonany o ich zgodności z rzeczywistością, odpada podstawa

dla naliczenia mu stopy procentowej składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych.

Jednoznaczne i zbieżne z powyższymi poglądami stanowisko w tej materii zajął także Sąd Najwyższy w sprawie, II UK 39/12, wskazując w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 września 2012r., że zakresowo czym innym są dane nieprawidłowe, a czym innym dane nieprawdziwe. Artykuł 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych pozwala na zastosowanie sankcji w nim przewidzianej tylko w przypadku podania danych nieprawdziwych.

Konkludując, również w ocenie Sądu Apelacyjnego organ rentowy nie miał przesłanek do stosowania sankcji z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, co sprawia że wyrok Sądu Okręgowego odpowiada prawu.

Mając na uwadze powyższe, na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.